

tuurstatistieken, zal een op een zekere correlatie tussehen prijs en conjunctuur kunnen wijzen.

De periodieke opstellingen zijn de samenvattingen uit de statistische boekhouding, met daarnaast de graphische voorstelling over kostprijzen, winstmarges, en verkoopprijzen der artikelen.

De reclamestatistiek zal ook van bijzonder belang zijn, in sommige fabrieken (Margarinefabrieken, Tabaks- en Sigarenfabrieken, enz.).

De reclamestatistiek kan niet dagelijks bij zijn. Wel worden de gegevens verzameld; een afzonderlijk doelmatige opstelling is later nog noodzakelijk. Bovendien een dagelijksch overzicht is hier noodzakelijk incompleet, daar de resultaten der reclamecampagne niet van dag tot dag te beoordeelen zijn.

De statistiek omvat:

- 1°. kosten van
 - a. advertentiereclame,
 - b. cadeaux reclame,
 - c. drukwerken reclame,
 - d. bijzondere reclame.

2°. Bewerkte gebieden, waargenomen resultaten,

3°. Vergelijking der resultaten onderling der verschillende manieren van reclamemaken en hun kosten.

De juiste beoordeeling der beschikbare gegevens over een reclamecampagne is zeer moeilijk, daar de hoegrootheid van verschillende invloeden bezwaarlijk kan worden vastgesteld.

Toch moet, met het oog op het grootte belang, getracht worden, de statistiek, zoo volledig mogelijk samen te stellen.

Omtrent de, als laatst in het schema genoemde, statistieken zij het volgende opgemerkt.

Het zijn over het algemeen statistieken, die om hun groot sociaal belang, door statistische bureaux worden opgesteld. De beteekenis ervan is zeer duidelijk. De gang van het bepaalde bedrijf vergelijkt men met den loop der conjunctuurbeweging, waaruit eene bepaalde ontwikkeling van het bedrijf voor de toekomst kan worden vastgesteld.

De diverse onderzoekingen betreffen takken van nijverheid en zijn gericht op, mechanisatie, organisatie, opslagtermijnen (voorraadvorming), wijze van verkoop (direct of indirect — uitschakeling — inschakeling), alle onderwerpen die ook voor de afzonderlijke bedrijven van zeer groot belang zijn.

De normaalgang der onderneming, zooals die is vastgesteld, kan vergeleken worden met den normaalgang der onderneming zooals die economische gerechtvaardigd is, een punt dat bij de bepaling der normaal productie en de daarop te verrekenen kosten, zieh aan de orde stelt.

C. H. A. J. JANSSENS

COMPENSATIE VAN WINSTEN EN VERLIEZEN VOOR DE R.I.B.

De Wet op de R.I.B. gaat uit van het beginsel, dat het inkomen belast moet worden in het jaar, waarin het wordt genoten. Dit beginsel — nader uitgewerkt in de z.g. bronnen-theorie — brengt mede, dat van de bij den aanvang van het belastingjaar bestaande bronnen van inkomen begroot moet worden, welk inkomen daaruit in den loop van dat jaar zal worden genoten. Dit systeem is in de Wet op de R. I. B. consequent doorgevoerd. Dat men hierbij van ficties gebruik maakt zooals b.v. deze, dat de begrooting meestal geschiedt door aan te nemen, dat de zuivere opbrengst over het laatst verlopen kalender (boek) jaar, ook in het komende belastingjaar zal worden genoten, doet aan het systeem als zoodanig principieel niets af.

In dit systeem is plaats voor verrekening van winsten en

verliezen, wanneer voor ééne bron eene negatieve- en voor eene andere bron eene positieve zuivere opbrengst wordt verkregen.

Ten aanzien van deze verrekening schrijft art. 17 voor:

„Wanneer ten aanzien eener bron van inkomen bij toepassing der regelen omtrent de bepaling der zuivere opbrengst een verlies wordt verkregen, komt dit in mindering van de zuivere opbrengst der verdere bronnen van inkomen.

Compensatie heeft dus plaats van de resultaten van de bij den aanvang van het belastingjaar bestaande bronnen van inkomen en wel voor ieder belastingjaar afzonderlijk. Eene verdere compensatie is nog mogelijk met een eventueel positief of negatief resultaat van op zich zelf staande werkzaamheden. Art. 18 schrijft voor, dat het saldo der berekening van art. 17 wordt vermeerderd of verminderd met het voor- of nadeelig resultaat dezer werkzaamheden. Na aftrek van de persoonlijke lasten van art. 19 wordt dan het belastbaar (zuiver) inkomen verkregen.

Zooals men ziet liet de wet compensatie van verliezen met winsten van een volgend jaar niet toe. En terecht niet, want dit zou in strijd zijn met de bronnen-theorie en dus met het systeem der wet. Immers staat men eenmaal op het standpunt dat als inkomen voor een bepaald belastingjaar moet worden beschouwd de in dat jaar vermoedelijk te verkrijgen opbrengst van de bij den aanvang van dat jaar bestaande bronnen van inkomen, dan is daarbij geen plaats voor eene verrekening van verliezen over voorgaande jaren. Dit komt al zeer duidelijk naar voren in het geval, dat zoo'n verliesgevende bron vóór den aanvang van het nieuwe belastingjaar voorgoed is gestaakt.

Bij het tot stand komen van de Wet op de R.I.B. is eene dergelijke compensatie dan ook afgewezen met een beroep op de omstandigheid, dat de belanghebbende dan toch over het laatstverloopen jaar eene winst heeft gemaakt en dat het feit, dat hij een deel daarvan kan besteden tot het inhalen van zijn vroeger verlies geen reden kan zijn tot verlaging van belasting. Bij de wetswijziging van 28 April 1927 (Staatsblad No. 99) heeft men bovenbedoelde compensatie echter toch in beperkte mate mogelijk gemaakt door aan art. 17 een nieuw (tweede) lid toe te voegen, luidende:

Indien en voor zoover verrekening van een verlies volgens „het eerste lid niet mogelijk is, heeft verrekening plaats bij de vaststelling van het inkomen voor het volgend belastingjaar „en indien en voor zoover zij ook dan niet kan plaats hebben, „bij de vaststelling van het inkomen in het daarop volgend belastingjaar”.

De vraag is thans welke gevolgen verbonden zijn aan het inlaten van deze met het systeem der wet strijdige bepaling.

Twee punten zijn daarbij van belang, n.l.:

- 1e. welk verlies kan voor compensatie in aanmerking komen; en
- 2e. waarmede moet dat verlies worden gecompenseerd.

Ten einde het onderzoek te vergemakkelijken is uit de M. v. T. na te gaan, welke bedoeling feitelijk heeft voorgezet en wat men eigenlijk voor compensatie in aanmerking wilde laten komen.

Ten aanzien van het motief tot de „frontverandering” zegt de M. v. T.

„.....dat degene die een bron van inkomen bezit, welke hem „een sterk wisselende opbrengst, en zelfs zoo nu en dan een „negatieve opbrengst bezorgt, zijne levenswijze zal instellen op „een gemiddeld inkomen, waarbij hij ook de negatieve jaren ter „dege in aanmerking neemt. Deze laatste beschouwing moet „aanmerkelijk in kracht winnen in de tegenwoordige tijden, nu „slechte jaren veel minder dan vroeger tot de uitzonderingen „zijn gaan behooren”

Zoals hiervoren is aangetoond schakelde de Wet op de R.I.B. de negatieve jaren uit; fiscaal gezien werd het resultaat van die jaren op nihil gesteld. Het spreekt vanzelf dat in geval van verliesbrengende jaren, het gemiddeld inkomen over een reeks van jaren daardoor te groot werd beëijferd.

Daarom vervolgt de M. v. T.

„de meest juiste wijze van handelen zou zijn, het verminderen van het belastbaar inkomen (bepaald naar de artt. 4 t/m 19 der wet) met negatieve inkomens over overige jaren. Doch eene „dergelijke constructie verdient uit praktisch oogpunt geen aanbeveling, reeds omdat zij gepaard zou moeten gaan met wijziging van andere wetsbepalingen. Het is daarom beter, de regeling onder te brengen bij art. 17, dat reeds gewijd is aan „compensatie van winsten en verliezen uit eenzelfde jaar”.

Hieruit blijkt wel, dat men heeft moeten zoeken naar de wijze waarop de nieuwe compensatiebepaling ingelast zou moeten worden. De volgens de motiveering der wetswijziging meest logische compensatie, n.l. die van positief met negatief zuiver inkomen, heeft men laten varen.

„daar zij gepaard zou moeten gaan met wijziging van andere wetsbepalingen.”

Men heeft nu de nieuwe compensatie-regeling ondergebracht bij een artikel, dat eene compensatie regelt van de zuivere opbrengsten der bronnen van inkomen onderling in een bepaald jaar. Hieruit volgt, dat de nieuwe compensatie-regeling zich ook tot de zuivere opbrengst der bronnen van inkomen beperkt. Op zich zelfstaande werkzaamheden (art. 18) en persoonlijke lasten (art. 19) vallen daar dus buiten. Artikel 18 zegt trouwens uitdrukkelijk, dat op zichzelf staande werkzaamheden bij de toepassing der artt. 12 t/m 17 (dus ook bij de toepassing van het nieuwe tweede lid van art. 17) buiten aanmerking blijven.

We kunnen dus voorloopig vaststellen, dat voor verrekening in aanmerking komt een eventueel nadeelig saldo van de berekening volgens art. 17.

De tweede vraag is, waarmede dit nadeelige saldo moet worden verrekend. De nieuwe bepaling zegt, dat die verrekening plaats heeft „bij de vaststelling van het inkomen van het volgend belastingjaar en indien” enz.

Het begrip inkomen gebruikt de Wet in drieërlei beteekenis. Als inkomen wordt n.l. aangemerkt:

- 1e. het saldo der berekening volgens art. 17, dus het totaal van de zuivere opbrengst der bronnen van inkomen;
- 2e. het saldo sub. 1° plus het resultaat van op zich zelfstaande werkzaamheden (saldo berekening volgens art. 18); en
- 3e. het belastbaar (zuiver) inkomen, zijnde het saldo der berekening volgens art. 18 min de persoonlijke lasten van art. 19.

Bij de vaststelling van welk inkomen heeft nu de verrekening plaats?

Dat dit niet moet plaats vinden bij de vaststelling van het belastbaar (zuiver) inkomen, volgt wel hieruit dat men in de wet uitdrukkelijk onderscheid maakt tusschen belastbaar (zuiver) inkomen en inkomen. Waar dus niet uitdrukkelijk zuiver inkomen genoemd wordt, mag men aannemen, dat of het begrip inkomen van art. 17 of dat van art. 18 bedoeld is. Dit sluit geheel aan op de M. v. T. waar men de compensatie met het zuiver inkomen uitdrukkelijk ter zijde heeft gesteld.

Ook het begrip inkomen art. 18 komt hier niet in aanmerking,

omdat dit artikel de op zich zelf staande werkzaamheden van de toepassing van art. 17 uitsluit.

Er rest dus slechts het begrip inkomen art. 17, zoodat in 't algemeen is aan te nemen, dat voor verrekening in aanmerking komt een negatieve zuivere opbrengst der bronnen van inkomen en dat deze verrekening moet plaats vinden met een positieve zuivere opbrengst van het volgend of daarop volgend jaar.

Thans wil ik aan de hand van enkele voorbeelden de toepassing in eenige gevallen nagaan.

BELASTINGJAAR 1926/27

	a.	b.
Bron A	— f 5.000.—	— f 5.000.—
Bron B	+ „ 3.000.—	+ „ 3.000.—
Saldo art. 17	— f 2.000.—	— f 2.000.—
Op zich zelf staande werkz. art. 18	— „ 1.000.—	+ „ 8.000.—
saldo art. 18	— f 3.000.—	+ f 6.000.—
pers. lasten art. 18	— „ 500.—	— „ 500.—
Zuiver inkomen	— f 3.500.—	+ f 5.500.—

BELASTINGJAAR 1927/28

	c.	d.
Bron A	— f 1.000.—	— f 1.000.—
Bron B	+ „ 10.000.—	— „ 1.000.—
Saldo art. 17	+ f 9.000.—	— f 2.000.—
Op zich zelf staande werkz. art. 18	— „ 1.000.—	+ „ 8.000.—
Saldo art. 18	+ f 8.000.—	+ f 6.000.—
pers. lasten art. 19	— „ 500.—	— „ 500.—
Zuiver inkomen	+ f 7.500.—	+ f 5.500.—

	e.	f.
Bron A	— f 1.000.—	geliquideerd.
Bron B	+ „ 5.000.—	+ f 10.000.—
Saldo art. 17	+ f 4.000.—	+ f 10.000.—
Op zich zelf staande werkz. art. 18	— „ 6.000.—	+ „ 8.000.—
Saldo art. 18	— f 2.000.—	+ f 18.000.—
pers. lasten art. 19	— „ 500.—	— „ 500.—
Zuiver inkomen	— f 2.500.—	+ f 17.500.—

1e geval.

Van het negatieve zuivere inkomen sub. a ad. f 3.500.— komt f 2.000.— voor compensatie in aanmerking. Is voor 1927/28 het inkomen samengesteld als onder c. is aangegeven, dan kan dit bedrag met het daar vermelde bedrag van f 9.000.— worden gecompenseerd.

Het belastbaar (zuiver) inkomen voor 1927/28 is dan f 7500 — f 2000 = f 5500. Dit zal practisch wel het meest voorkomende geval zijn.

2e geval.

Is het inkomen voor 1927/28 samengesteld als onder d. is aangegeven, dan is verrekening van het bedrag van f 2000.— met het saldo van art. 17 niet mogelijk. Zoals hierboven is aangetoond komt het bedrag van f 8.000.— van art. 18 voor verrekening niet in aanmerking, zoodat niettegenstaande er een positief zuiver inkomen is, compensatie niet kan plaats hebben.

3e geval.

Dat er omgekeerd wel van verrekening sprake kan zijn bij een negatief zuiver inkomen, blijkt uit de samenstelling van het inkomen als onder *c.* is aangegeven. De oorzaak schuilt hierin, dat een positief saldo van art. 17, waarmede verrekend moet worden, niet altijd tot een positief inkomen behoeft te voeren. Dat belastingplichtige met eene dergelijke verrekening niet gebaat is, zal duidelijk zijn.

4e geval.

Nemen we nu aan, dat het inkomen voor 1927/28 is samengesteld, zooals onder *f.* wordt aangegeven. De verliesgevende bron A. is vóór 1 Mei 1927 geliquideerd, dus telt bij het vaststellen van het inkomen niet mee.

Is nu compensatie van het bedrag van *f* 2.000.— mogelijk met het positieve saldo van art. 17 ad *f* 10.000.—?

Let men uitsluitend op het nieuwe tweede lid van art. 17 dan moet deze vraag bevestigend worden beantwoord. Er staat dwingend voorgeschreven dat verrekening moet plaats hebben.

Artikel 12 zegt echter, dat voor de heffing der belasting de opbrengst wordt bepaald van de bronnen van inkomen, die bij den aanvang van het belastingjaar bestaan. Dit sluit in, dat geen rekening wordt gehouden met het resultaat van per 1 Mei niet meer bestaande bronnen. Dit is het systeem der wet. De vraag rijst nu of art. 12 zich ook uitstrekt tot de nieuwe compensatie-bepaling. Men kan zich hier op tweeërlei standpunt plaatsen. Volgens het eerste standpunt wordt de opbrengst van de per 1 Mei bestaande bronnen berekend (art. 12 is dus toegepast) en daarna vindt eventueele verrekening plaats.

Volgens het tweede standpunt slaat art. 12 ook op art. 17, 2e lid, en kan dus verrekening alleen plaats vinden, indien de verliesgevende bron per 1 Mei nog bestaat.

Persoonlijk voel ik voor het tweede standpunt het meest. Is er eenmaal bepaald, dat alléén gelet wordt op de per 1 Mei bestaande bronnen, dan geldt deze bepaling steeds, zoolang niet uitdrukkelijk daarvoor eene uitzondering is gemaakt. Volgens het eerste standpunt haalt men m.i. door een achterdeurtje weer binnen, hetgeen te voren uitdrukkelijk is uitgesloten.

Uit de M. v. T. blijkt, dat het eerste standpunt meer over eenkomstig de bedoeling is. Buitendien stuit men bij de opvatting volgens het tweede standpunt op praktische moeilijkheden. Stel dat het inkomen is samengesteld als volgt:

bron A.	—	<i>f</i> 5.000.—
bron B.	—	„ 3.000.—
bron C.	+	„ 6.000.—
Saldo art. 17	—	<u><u><i>f</i> 2.000.—</u></u>

Is nu bij den aanvang van het volgend belastingjaar bron A. voorgoed gestaakt, dan zal de vraag moeten worden beantwoord of het verlies-saldo van *f* 2.000.— betrekking heeft op bron A. of bron B. dan wel op beide bronnen. Zonder in vooronderstellingen te vervallen is dit niet op te lossen.

Er zou daarom voor de toepassing der nieuwe bepaling volgens het eerste standpunt, veel te zeggen zijn.

In de Naamlooze Vennootschap van 15 Januari 1927 schrijft de Heer van der Poel — die eveneens op het tweede standpunt staat — dat het de groote vraag is of de Regeering geneigd zal zijn op het stelsel der wet eene uitzondering te maken en te bepalen, dat ook verliezen geleden ten aanzien van bronnen, die op 1 Mei niet meer bestaan, in aanmerking kunnen komen.

Naar mijne meening is het logisch, dat wanneer eene bepaling wordt opgenomen, die in strijd is met het stelsel der wet, voor de toepassing van die bepaling dat stelsel wordt losgelaten.

Dat intusschen deze nieuwe bepaling nog tot veel gesehil aanleiding zal geven, is m.i. wel haast zeker.

5e geval.

Stel dat het inkomen voor 1926/27 is samengesteld als onder *b.* is aangegeven. Verrekening van het verliessaldo van art. 17 heeft volledig plaats gehad met eene positieve opbrengst van op zich zelfstaande werkzaamheden. Art. 17, 2e lid, bepaalt:

„Indien en voor zoover verrekening van een verlies volgens het eerste lid niet mogelijk is, enz.”

De woorden „volgens het eerste lid” kunnen betrekking hebben zoowel op het woord „verlies” als op het woord „verrekening”. In het eerste geval kan men „verrekening” in de ruimste beteekenis van het woord nemen, waaruit dan volgt dat in de onderhavige kwestie verrekening reeds heeft plaats gehad, zoodat verdere verrekening buiten beschouwing blijft.

In het tweede geval ligt de zaak anders. Verrekening volgens het eerste lid van art. 17 heeft niet plaats gehad en dus zou het bedrag van *f* 2.000.— het volgend jaar weer voor verrekening in aanmerking moeten komen. Welke interpretatie is nu de juiste?

In het ontwerp stond oorspronkelijk:

„Indien en voor zoover verrekening van een verlies volgens „het eerste lid niet mogelijk was, heeft *die* verrekening plaats „enz.

De vaste Commissie voor Belastingen, in wier handen het wetsontwerp was gesteld, merkte ten aanzien van deze redactie het volgende op:

„de woorden „die verrekening”, welke in het tweede nieuwe „lid voorkomen, slaan terug op de even te voren gebruikte „woorden: „verrekening van een verlies volgens het eerste lid”, „en in het eerste lid is — uiteraard — slechts sprake van compensatie van het verlies met de opbrengst der verdere bronnen „van inkomen.”

Uit deze redactie zou naar het oordeel van de Commissie kunnen worden opgemaakt, dat compensatie niet zou kunnen plaats vinden met eene eventueele winst van dezelfde bron in het volgende jaar, doch uitsluitend met de winsten der „verdere” bronnen. Aangezien dit niet in de bedoeling lag liet men het woordje „die” vervallen. Hieruit blijkt dat „verrekening van een verlies volgens het eerste lid „slaat op de compensatie-regeling van het eerste lid. Ik meen daarom dat in de onderhavige kwestie het bedrag van *f* 2.000.— opnieuw voor verrekening in aanmerking kan worden gebracht.

Dit sluit geheel aan op de hiervoren behandelde gevallen van toepassing van de nieuwe compensatieregeling, waarbij de artt. 18 en 19 steeds werden uitgeschakeld. Voor den fiscus zal deze uitschakeling dan eens voordeelig (2e geval), dan eens nadeelig zijn (5e geval), doch voor den belastingplichtige individueel kan zij onbillijk werken.

Resumeerende kom ik tot de conclusie, dat alleen een negatief saldo van de zuivere opbrengst der bronnen van inkomen kan worden gecompenseerd en dat deze compensatie moet plaats vinden met eene positieve zuivere opbrengst der bronnen van inkomen in het volgend of daarop volgend belastingjaar. Of hieraan de voorwaarde verbonden moet worden dat de bron ten aanzien waarvan het verlies geleden werd, bij den aanvang van dat jaar nog bestaat, is voor tweeërlei uitleg vatbaar.

Aannemende dat aan deze voorwaarde is voldaan en uitgaande van het zuiver inkomen zijn de consequenties van deze conclusie:

- a. ten aanzien van het te verrekenen verlies:
 - 1e. een negatief zuiver inkomen kan slechts voor compensatie in aanmerking komen, indien en voor zoover daarin een negatief saldo van de totale zuivere op-

brengrst der bronnen van inkomen is begrepen (1e geval).

2c. van een positief zuiver inkomen kan eene negatieve zuivere opbrengst der bronnen van inkomen voor compensatie in aanmerking worden gebracht, niettegenstaande dit reeds op andere wijze is verrekend (5e geval).

b. ten aanzien van het inkomen, waarmede verrekend moet worden

1c. bij een positief zuiver inkomen is compensatie van een nog te verrekenen verlies niet mogelijk, indien daarin geen positieve opbrengst der bronnen van inkomen is begrepen (2e geval);

2c. bij een negatief zuiver inkomen heeft compensatie van een nog te verrekenen verlies plaats, indien en voor zoover daarin eene positieve zuivere opbrengst der bronnen van inkomen is begrepen (3e geval).

Opgemerkt zij nog, dat de compensatie-mogelijkheid tot twee jaar is beperkt en dat voor het belastingjaar 1927/28 alleen verrekening is toegestaan van verliezen, die bij de vaststelling van het inkomen voor belastingjaar 1926/27 onverrekend zijn gebleven. Onverrekenende verliezen over het kalenderjaar 1925 kunnen dus verrekend worden met winsten over het kalenderjaar 1926 en 1927, aangenomen dat het boekjaar parallel loopt met het kalenderjaar.

II. DE LEEDE

DE DIVIDEND- EN TANTIEMEBELASTING EN DE UITDEELING VAN AGIO OP AANDEELEN

Ik ben onzen lezers nog verschuldigd de mededeeling van de beslissing van den Hoogen Raad in het cassatieberoep tegen de uitspraak van den Raad van Beroep voor de Directe Belastingen I te Rotterdam, opgenomen in no. 11 van den derden jaargang van dit blad (December 1926).

Zooals uit deze uitspraak blijkt was de Raad van Beroep het niet eens met de namens appellant verdedigde stelling, dat in het *doel*, waarmede een uitkeering geschiedde uit een reserve, samengesteld uit winst en agio verkregen bij emissie van aandelen, een aanwijzing was gelegen aangaande datgene wat uit die reserve werd geliecht: winst of agio. De Raad van Beroep nam integendeel aan, dat ieder aan die reserve onttrokken bedrag op gelijke wijze uit winst en agio was samengesteld als de reserve in haar geheel op het moment der onttrekking.

Bij het ingestelde cassatieberoep was als middel van cassatie voorgesteld: schending van art. 16 der wet van 19 December 1914 (Stbl. No. 564) in verband met art. 5, tweede lid sub a, der wet op de dividend- en tantiëmbelasting 1917.

Ter toelichting werd opgemerkt, dat onjuist is hetgeen de Raad van Beroep mededeelt in de zevende overweging van zijn uitspraak: dat bij een aldus uit winst en agio gevormde reserve niet meer kan worden gezegd, of, bij onttrekking van een deel ervan, deze onttrekking plaats vindt ten laste van het uit winst dan wel ten laste van het uit agio gevormde bestanddeel. Immers al kan uit de *boeking* ten laste der als één geheel paraisceerende reserve dit niet worden nagegaan, niettemin kan in het doel, waarmede de onttrekking plaats vindt, een aanwijzing zijn gelegen omtrent het bestanddeel der reserve ten laste waarvan de onttrekking plaats vond. Waar het in het onderhavige geval voor de hand lag, dat het bij de toetreding van aandeelhouders gestorte surplus boven het nominaal bedrag der aandelen in

de eerste plaats werd aangewend tot uitbetaling aan een uitredend aandeelhouder van het surplus boven het nominaal bedrag zijner aandelen, had de Raad van Beroep deze aanwijzing niet zonder meer mogen voorbijgaan, doch hieraan wel degelijk invloed moeten toekennen bij zijn beoordeeling of en in hoeverre de gedane uitdeeling was terugbetaling van gestort kapitaal. Door zijn uitspraak te doen met voorbijzien van deze aanwijzing en aldus te belasten, wat geen uitdeeling van *winst* was, werd het in het middel aangehaald artikel geschonden geacht.

De Hooge Raad echter was van een andere meening. Hij overwoog:

„dat de Raad geheel vrij is in het aannemen of verwerpen van aanwijzingen, en dus geenszins verplicht was, zooals als belanghebbende meent, de door haar gewilde gevolgtrekking te maken uit het doel, waarmede hier een bedrag aan de reserve werd onttrokken;

„dat de Raad derhalve, door dit niet te doen en door aanwijzingen te putten uit de wijze van boeking en uit het ontstaan der reserverekeningen, geen der door belanghebbende aangehaalde wetsbepalingen heeft geschonden”.

Nu heeft o.i. de Hooge Raad het mis, waar hij mededeelt, dat de Raad van Beroep bij de beslissing, of winst dan wel agio is uitgedeeld „aanwijzingen heeft geput uit de wijze van boeking en uit het ontstaan der reserverekeningen”. Integendeel zegt de Raad van Beroep uitdrukkelijk:

„dat wanneer nu van het bedrag van een aldus gevormde reserverekening een som wordt afgeschreven, zooals en tot een bedrag zooals in deze heeft plaats gehad, niet meer kan worden gezegd, dat het van het deel ontstaan uit ingehouden agio, dan wel uit het deel ontstaan uit ingehouden winst is afgeschreven”.

De Raad betuigt dus integendeel, dat uit de wijze van boeking en het ontstaan der reserverekeningen, geenerlei aanwijzing kan worden geput omtrent het karakter der van de reserverekening afgeschreven som.

Vandaar ook, dat de Raad zijn vervolgens weergegeven zienswijze inleidt met de woorden: „dat het den Raad billijk voorkomt enz.”, welke billijkheid dan ook het eenige was, waarop de Raad zijn meening kon doen steunen, na verwerping der eenige aanwijzing omtrent het karakter der uitdeeling.

Deze opmerking had echter niet kunnen baten, ook al had de Hooge Raad er rekening mede gehouden. Immers de Hooge Raad stelt zich hier, evenals trouwens in tal van vroegere arresten, op het standpunt, dat de Raad van Beroep geheel vrij is in het aannemen of verwerpen van aanwijzingen en in het algemeen van beweringen of bewijsmiddelen van partijen en door dit zonder nadere motiveering te doen niet in strijd komt met de verplichting, hem opgelegd in art. 16 der wet van 19 December 1914 (Stbl. no. 564), om de uitspraak met redenen te omkleeden. Vanaf dit standpunt kan de Raad van Beroep ook zelfs de *eenige* aanwijzing verwerpen, die omtrent het karakter eener uitdeeling licht kan geven, en een uitspraak doen naar eigen inzicht.

Wat blijkt nu ten slotte uit het vervallen arrest? Dat de Hooge Raad, blijkens zijn overwegingen, in de opgeworpen kwestie *niets* heeft beslist; zelfs laat het zich aanzien, dat hij, in een dergelijke zaak weer tot oordeelen geroepen, nooit een beslissing zal geven. De kwestie zal dus gedoemd zijn een „vrije kwestie” te blijven, die een volgende maal door een anderen Raad van Beroep geheel anders kan worden beslist — eveneens onaantastbaar in cassatie.

J. P. CROIN